

Letnik IV.

Ilustrirani Glasnik

Št. 31.

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

4. aprila 1918

Naskok na sovražne postojanke.

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

XI. poglavje.

O nravni koristi naših hišnih uredob.

13. novembra, ob devetih zvečer. — Svoje okno sem dobro zadelal; moja mala podnožna preproga je bila pritrjena na svoj prostor; svetilka je lila skozi svoj senčnik motno luč in peč je zamolklo godrnjala kakor kaka domača žival.

Vse krog mene je bilo tiho. Le zunaj je naletaval po strehah ledeni dež in se valil med zateglim truščem v šumeče strešne žlebove. Včasih je potegnil veter pod opeko, da se je šklepetajoč drgnila druga ob drugo, nakar se je porazgubil po samotnem hodniku. Tedaj me je spretela mala, prijetna groza; ovil sem še tesneje krog sebe konce svoje stare, z bombažem podložene spalne sukne, potegnil čez oči svojo oguljeno žametno kapo, zagrebel sem se globlje v naslonjač, pustil, da mi je noge poljubljal rahli sij, ki je odseval skozi vratca pri peči in se zazibal v ono prijetno čuvstvo, ki ga je še povečala misel na vihar, ki je besnel zunaj. Z nekako meglo obdane oči so mi krožile nad vsemi posameznostmi moje notranjosti; blodile so od mojih jeklorezov do omare za knjige, drsele so preko malega kanepeja z modrozelenega platna, preko belih zastorov železnega postelnjaka, preko stoljale, na katerem je bilo nekaj škatelj z lepenke, skromnih zbirk podstrešnih sob! vrnile so se nato zopet h knjigi in se trudile najti zvezo s prekinjenim čtivom.

V resnici, čtivo, ki me je začetkoma popolnoma prevzelo, mi je postalo nezno. Končno so se mi zdeli pisateljevi opisi vse pretemni. Ta slika bede na svetu se mi je zdela pretirana; v tako preobilje uboštva in bolesti nisem mogel verovati; niti Bog, niti človeška družba nista mogla biti tako trda do Adamovih sinov. Pisatelj se je uklonil umetniški izkušnjava; iz zanimanja do slikovitosti je hotel — kakor je Nero Rim zažgal — križati človeštvo.

Pri natančnejšem opazovanju vendarle spoznaš, da je uboga, tako često zakrpana

in prerešetana hiša človeškega rodu še vedno precej dobro stanovanje: v njem najdemo sredstev, da zadovoljimo svoje potrebe, v kolikor jih umemo brzdati; modrijanova sreča stane malo in zahteva le malo bivališče!...

To tolažilno pre-mišljanje je postalo vedno bolj zmedeno. Končno mi zdrkne knjiga na tla, ne da bi imel pogum, se za njo skloniti; neopazeno me je premogla prijetnost tihote, polteme in toplote — zaspal sem.

Bil sem nekaj časa v one vrste omotici, v kakršni se pričinja spanje; končno ga je prekrizalo nekaj nedoločnih in pretrganih občutkov. Bilo mi je, kakor da bi postala luč temnejša... zrak mrzlejši... Videl sem grme, pokrite z onimi škrlatno-rdečimi jagodami, ki napovedujejo zimo... Šel sem po odprti deželni cesti, ki je bila tuintam obrobjena z brinjevimi grmi... Nato se je prizorišče naenkrat izpremenilo... Sedel sem v poštnem vozu... vihar je praskal po oknih; s snegom obložena drevesa so hitela mimo kakor duhovi; zaman sem zagrebal svoje premrle noge v stlačeni, zdrobljeni slami... Končno se je voz ustavil in bil sem, po enem izmed onih gledaliških učinkov, ki so spanju tako navadni, na prostoru brez kamina, izpostavljenem vsem vetrovom. Zagledal

sem zopet mili obraz svoje matere, ki sem ga bil v najprvi otroški dobi komaj opazil, plemenito in strogo obličje svojega očeta,

Bulgarski vojaki obedujejo v napravljenih ruševinah.

Bulgarske ranjence odnašajo z bojišča v gorovju.

plavalaso glavico svoje sestre, ki nam je bila ugrabljena v starosti desetih let; vsa umrla rodbina je oživela krog mene; bila je tu izpostavljena bridkosti mraza in muki glada. Moja mati je molila ob mirnem starčku in moja sestra, ki je ležala na par cunjah, iz katerih so ji napravili posteljo, je jokala čisto rahlo, dočim je držala boste noge v svojih posinelih ročicah.

Stran pravkar prebrane knjige sem prenesel v svoje življenje.

Nepopisna tesnoba mi je mučila srce. Čepel sem v kotu, upiral oči v to bolešno sliko, čutil, kako me je mraz polagoma premagoval, in si rekel bridko ganjen:

Umrimo, ker beda je ječa, ki jo čuva sum, neobčutljivost in zaničevanje, ječa, iz katere bi zaman poizkušali uiti; umrimo, ker pri mizi živih za nas ni prostora!

In dvigniti sem se hotel, da bi šel k svoji materi in čakal pri njenih nogah zadnje ure...

To prizadevanje mi je razpršilo sen — zbudil sem se.

Ozrl sem se; svetilka je ugašala, peč je bila mrzla in odprta vrata so nudila ledenemu vetru prost vhod! Zdrznil sem se in vstal, da bi jih dvakrat zaklenil; nato sem šel v pograd in naglo legel.

Toda mraz me je še dolgo časa dramil in misli so mi nadaljevale pretrgane in dolgotrajne sanje.

Slikanje, ki sem ga ravnokar dolžil pretiranosti, se mi je zdelo le preverna slika resničnosti; zaspal sem, ne da bi se povrnil k svojemu optimizmu... da bi se še mogel ogreti.

Tako sta ohlajena peč in slabo zaprta vrata izpremenila moje naziranje. Vse je bilo dobro, ko mi je kri udobno krožila, vse je postalo žalostno, ker se me je lotil mraz

morda trda, toda ne brez razloga. Lahko si je bilo misliti, da bi bil za ljubkost in ponižno naklonjenost neobčutljivi mož slabo sposoben ceniti užitek izvoljene zveze.

14., ob sedmih zvečer. — Ko sem hotel danes zjutraj nadaljevati svoj dnevnik, me je obiskal naš stari blagajnik.

Njegove oči so kratkovidne, roka se mu pričinja tresti in delo, ki mu je bil

znati, da vknjižujem vsak večer sam zase svoja dejanja in misli. Polagoma sem prišel do tega, da sem govoril z njim o svojem predvčerajšnjem snu in o razmotrivanju, ki sem ga napravil o vplivu vidnih predmetov na naša navadna čuvstva; začel se je smehljati in rekel nežno:

»Ah! tudi Vi imate moje praznoverje. Jaz sem bil vedno prepričan kakor Vi, da »spoznamo divjačino po ležišču«; zato je treba le gotove sposobnosti in izkušnje, brez katere se izpostavlja človek zelo dvomljivim sodbam. Jaz, za svojo osebo, sem jih ob več prilikah zakrivil; a včasih sem tudi pravo zadel. Predvsem se spominjam srečanja, ki sega tja do najprvih let moje mladosti...«

Prenehal je; pogledal sem ga z obrazom, ki mu je dokazoval, da pričakujem dogodka, in pripovedoval mi je.

Tisti čas je bil on šele tretji pisar pri nekem pravnem zastopniku v Orleansu. Gospod ga je bil poslal vsled raznih naročil v Montargis, odkoder naj bi se vrnil še isti večer s pošto, potem ko je bil prejel v sosednjem kraju denar: vendar ko je prišel k dolžniku, je moral čakati in ko je mogel odriniti, je bila že tema.

V strahu, da ne bi došel pravočasno v Montargis, jo je ubral po poljski poti, ki so mu jo pokazali. K nesreči je postajala megla vedno gostejša; nobena zvezda ni svetila na nebu; tema je bila tako huda, da je zgrešil pot. Hotel se je zopet vrniti, prekrižal dvajset stez in se končno popolnoma zmedel.

Neprijetnosti, da je zgrešil mimoidoči poštni voz, se je pridružil nemir z ozirom na njegov položaj. Bil je sam, peš, izgubljen v gozdu, brez vsakega sredstva, da najde zopet pravo smer, nosil je pomembno vsoto, za katero je bil prevzel odgovornost. Njegova neizkušenost mu je strah še pomnožila. Predstava o gozdu je bila v njegovih spominih v zvezi s toliko pustolovščinami, združenimi z ropom in umorom, da je vsak trenutek strahoma pričakoval usodepolnega srečanja.

Položaj pravzaprav tudi ni bil pomirjajoč. Kraj ni veljal kot varen in govorilo se je že dalj časa o več konjskih kupcih, da so nenadno izginili, ne da bi bili našli sled o zločinu. (Dalje.)

Oddelek avstrijskih strojnih pušk v bojni poziciji.

To spominja na dogodek vojvodinje, ki je morala iti zimskega dne v sosednji samostan. Samostan je bil ubog; lesa ni bilo in redovniki so se mogli ubraniti mraza le s strogim samostanskim redom in gorečnostjo svojih molitev. Vojvodinja, ki je šklepetala z zobmi, se je vrnila, polna globokega sočutja do ubogih samostanskih bratov. Dočim so ji odvzeli kožuh in porinili v peč dve poleni, je dala poklicati svojega oskrbnika in mu zapovedala, naj takoj pošlje drv v samostan. Nato si je dala poriniti stol k ognju, čigar toplota jo je kmalu zopet poživila.

V njenem udobju se hitro razblinja spomin na to, kar je pravkar pretrpela; oskrbnik pride zopet in vpraša, koliko voz drv naj tjakaj pošlje.

»Moj Bog! Saj lahko počakajo,« reče visoka gospa malomarno; »vreme je postalo daleko milejše.«

Tako vprašuje človek v svoji sodbi manj svoj razum za svet kot svoje čuvstvo in ker je njegovo čuvstvo odvisno od zunanjega sveta, je človek več ali manj pod njegovim vplivom; polagoma zajema iz njega del svojih navad in svojega čuvstvanja.

Ne iščemo torej brez vzroka, če treba o tujcu izreči naenkrat sodbo, v njegovi okolici odkritij o njegovem značaju. Krog, v katerem živimo, se nujno obliči po naši podobi; v njem zapuščamo tisoč vtisov svoje duše, ne da bi mislili na to. Kakor moremo slutiti na praznem ležišču postavimo in lego onega, ki je na njem spal, ravnatko more izdati stanovanje vsakega človeka očem spretnega opazovalca dalekovidnost njegovega razuma in delovanja njegovega srca. Bernardin de St. Pierre je pripovedoval pripoved o devici, ki je zavrnila ženina, ker ni mogel trpeti pri njej niti cvetic, niti živali; sodba je bila

svoj čas kos, mu je postalo pretežko. Del njegovih pisarij sem prevzel jaz; prišel je iskat, kar sem bil izgotovil.

Dolgo sva kramljala pri peči, medtem je izpil skodelico kave, ki sem mu jo bil vsilil.

Gospod Rateau je nadarjen mož, ki je veliko opazoval in malo govori, vsled česar ima vedno kaj pripomniti.

Ko je pregledal račune, ki sem jih zanj napravil, so zagledale njegove oči moj dnevnik in tako sem mu moral pri-

Goriška okolica; razdejani Solkanski most.

Zopet bomo taborili!

Slovenski tabor v Vižmarjih.

17. maja 1869. — 26. maja 1918.

Petdeset let je tega, kar je naše ljudstvo začelo na velikih, javnih zborih zahtevati svojo »staro pravdo«; zbiralo se je v velikanskem številu na prostem, pod milim nebom, ker ga ni bilo prostora, ni je bilo dvorane, ki bi jih sprejela, razen dvorane, ki ima za tlak naše pestre, zelene travnike, za stene naše gore in griče in za strop svobodni nebeški obok.

Na teh taborih so sklepali o peterih sredstvih, ki so neobhodno potrebna, da se ohrani slovenska narodnost, in sicer so zahtevali sledeče: 1. Zedinjenje vseh Slovencev na postavni poti v eno kronovino z deželnim zborom v Ljubljani; 2. uvedbo slovenskega jezika v šole; 3. ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani; 4. uvedbo slovenskega jezika v urade; 5. snovanje denarnih zavodov v podporo kmetijstvu in obrti in ustanovitev lastne zavarovalnice.

Eden največastnejših taborov se je vršil leto kasneje (1869) dne 17. maja ob treh popoldne v Vižmarjih nad Ljubljano.

so javno manifestirali za svoje tlačene, pa nikoli zastarane pravice.

In tam, kjer se je vršil največastnejši in najpomembnejši, zadnji tabor, tam se bo kot petdesetletni spomin na to, vsled narodnega pro-

Lovro Markizeti

iz Koroške Bele (Gor.), bil je v boju ranjen ter je umrl 29. okt. 1917 v Idriji ob Bači. Članu jeseniškega Orla in Marijine družbe bodi ohranjen blag spomin!

Anton Klinkon

iz Dolj pri Tolminu, padel na tirolskem bojišču 11. junija 1917, pokopan v Porte Lepoza. Od izbruha vojne si bil na bojnih tleh — uživaj mir po težkih dneh!

bujenja tako znamenito dobo vršil prvi vsešlovenski ljudski tabor, na istem prostoru celo, v Vižmarjih pri Ljubljani letos dne 26. maja, če Bog dá.

paj 22.000, za takrat pomembno število. Toda če jih primerjamo s podpisi, ki so jih danes nabrale samo slovenske žene in dekleta, podpisi, ki presegaajo že število dvestotisoč — brez mož in fantov — tem tudi treba ni pisati s črnilom, saj pišejo s svojo gorko, srčno krvjo svoje zahteve po svobodni Jugoslaviji — ta ogenj, zaneten v srcu naših mater, žena in sestrâ nam je porok, da bo novi tabor 26. maja večji in mogočnejši. Mogoče ne tako lep in poln krasote na zunaj, kot je bil prvi, toda lepši na znotraj po poglobljeni in razširjeni narodni zavesti, mogočnejši po soglasni volji, odločnejši po važnih, življenjskih zahtevah stotisočernih jezikov.

Danes bodo šele prav resnične in utemeljene besede »Novic«, ki so 5. maja 1869 napovedovale vižmarski tabor:

»Naj svet vidi, da to, kar zahtevamo, ni zahtevanje le male množice, marveč da je to terjatev ogromnega števila enakomislečega ljudstva pod krilom postavnim.«

Da si bomo mogli letošnji tabor za združeno Jugoslavijo vsaj nekoliko vnaprej predstavljati, poglejmo, kakšen je bil dne 17. maja leta 1869.

Ljudstvo — pravi poročevalec v »Novicah« dne 19. in 26. maja i. l. — je od vseh strani vrelo peš, na konjih, vozovih. Samo voz so našli čez 1500.

Vladar v krogu svojih vojskovodij. 1. Cesar in kralj Karol I. — 2. Nadvojvoda Evgen. — 3. Nadvojvoda Jožef. — 4. Maršal Konrad pl. Hötendorf. — 5. Maršal Kövesz. — 6. Generalni polkovnik Wurm. — 7. Generalni polkovnik Patek. — 8. Maršal Krobatin. — 9. General pehote Arz. — 10. Maršal Böhm-Ermolli. — 11. Generalni polkovnik Scheuchenstuel. — 12. Maršal Boroević. — 13. Generalni polkovnik Rohr. — 14. Generalni polkovnik Kirchbach.

Kot spomin na ta čas, ko je narodna zavest prvič v mogočnem pramenu zavalovala čez naše polje in gaje in dvignila tisoče in desetisoče, da so javno dajali duška svojemu narodnemu prepričanju, da

In če moremo kaj soditi vnaprej, moramo reči, da bo ta tabor neprimeroma bolj veličasten, kot je bil prejšnji.

Za združitev Slovencev so že l. 1861. nabirali podpise. Nabrali so jih vseh sku-

Naroda najrazličnejših stanov je bilo trideset tisoč, dasi je zjutraj »deževalo, kakor da bi iz škafa lilo«. Zvedrilo se je vendarle od 1. do 3. ure, »da je solnce popotnikom na tabor prijazno sijalo.«

Mlaji so stali že v Šiški z velikanskimi slavaloki, hiše so bile okrašene z zelenjem, cvetjem, pisanimi trakovi. Prišli so ljudje s Primorskega in Štajerskega, celo Hrvati so se udeležili »na naše srčno veselje«.

Prostor je dal Janez Sever; »velik travnik, obdan od dreves krog in krog, na desni odru Šmarna gora, pred njim pa velikani naši gorenjski«.

Preden naj bi se zborovanje začelo, se je zopet ulila ploha — »ali pa mislite — pravi poročilo — da je to begalo narod naš? Ali mislite, da je bežal s taborišča? Ne, ne. Stalo je vse, mož pri možu, kakor z žebljem pribito; saj niso prišli, da bi pri godcih plesali, ampak prišli so kakor v procesijah poslušat besede svetih naših pravic«.

Res veselja je igralo srce, ko je ljudstvo izrekalo tako tehtne besede politične zrelosti: »to hočemo, to terjamo, to je naše«, da bi bili želeli nasprotnike narodovih pravic vpričo, da bi bili videli in slišali, da voditelji naroda ne stoje samci, ampak da imajo ves narod za seboj. In kot preizkušnjo nasprotnega, naj nasprotniki skličejo tabor, da bomo šteli njihove glasove!»

Zdi se, kot da je o današnjih dneh to pisano. Samo da ima danes vsaka beseda stokrat globlji pomen: danes ne gre le za združitev slovenskih dežel v upravno celoto, ne za jezikovne drobtine, ki naj nam jih nemška oholost kot beračem vrže z bogato obložene mize, z mize, ki smo jo morali mi sami pripravljati s svojim delom, žulji in žal tudi — z lastno nezavednostjo: Danes gre za našo popolno samostojnost in neodvisnost; če smo bili še pred 50 leti kot otroci pod tujim varuštvom in smo se začeli tega nepostavnega varuštva šele malo zavedati ter smo bolj proseč javljali

Vojaška vozna vojna kuhinja naših čet v Lješju (Alessio) v Črni gori ob Albaniji.

svoje želje, naj se krivice zmanjšajo, težka roka varuštva omili: smo danes dorastel, polnoleten fant, ki mu neljubega, sebič-

nega, kvarnega, njega last ugonablajočega varuha prav nič več ni treba prositi, smo odločen, zdrav fant, ki ima pravico in voljo, posestvo iztrgati iz varuških grabeljivih krempljev, smo mlad gospodar, ki bo z neugnano močjo varuha pregnal in si ga s krepkim sunkom z vratu otresel.

Samo ena misel nam kali ta radostni pogled na ta dan: Njega, ki se je narodovega vstajenja in njegove svobode in osamosvojitve tako veselil, njega, ki je vse, ki je življenje žrtvoval, samo njega ne bo med nami...

Njega, ki je pot pokazal, ki je ogenj ukresal — kakor se je zdelo — iz mrtve skale narodne zavesti, pa je v otrplih srcih kresove zažgal, da cel svet odseva v njih veličastnem ognju in se čudoma spogleduje, da smo vstali, ki so menili, da smo mrtvi, pokopani...

Dolžnost naša je, da na te plamteče grmade donašamo goriva, da ne pustimo nobeni strupeni sapi — naj že zavije iz prepadov v naši sredini, ali iz divjine, ki nas obdaja — da nam tega ognja ne ugasne, ampak če se tudi morebiti še enkrat z vso besnostjo nad nami »strašno burja znese«, morate grmade le še razpihati,

Turki molijo ob »mrtvaškem odru« Turkinje v Prijepolju. Truplo položeno na v namen narejeno desko, pokrijejo ga z vejami in tako pokopljejo.

raznetiti, razplamteti in iskre razpršiti povsod po slovenski zemlji, da se bodo ob njih še tista redka mrzla srca vnela, ki jih vroči žar doslej še ni mogel užgati.

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergejevič Solovjev. Prevel Franc Poljanec. (Dalje.)

In glej, v tem prekrasnem razpoloženju čaka kakršnegakoli jasnega božjega klica na delo nove rešitve človeštva, kakršnegakoli javnega in nepričakovanega pričevanja, da je on starši sin, ljubljeni božji prvorojenec. Čaka in hrani svojo samotnost z zavestjo svojih nadčloveških kreposti in darov, saj on je, kakor rečeno, človek neoporečne npravstvenosti in nenavadne genialnosti.

Oholi pravičnik čaka višje sankcije, da začne svoje reševanje človeštva — pa je ne dočaka. Minilo mu je že trideset let, pretekla so še tri leta. Pa mu, glej,

¹ Potrdilo.

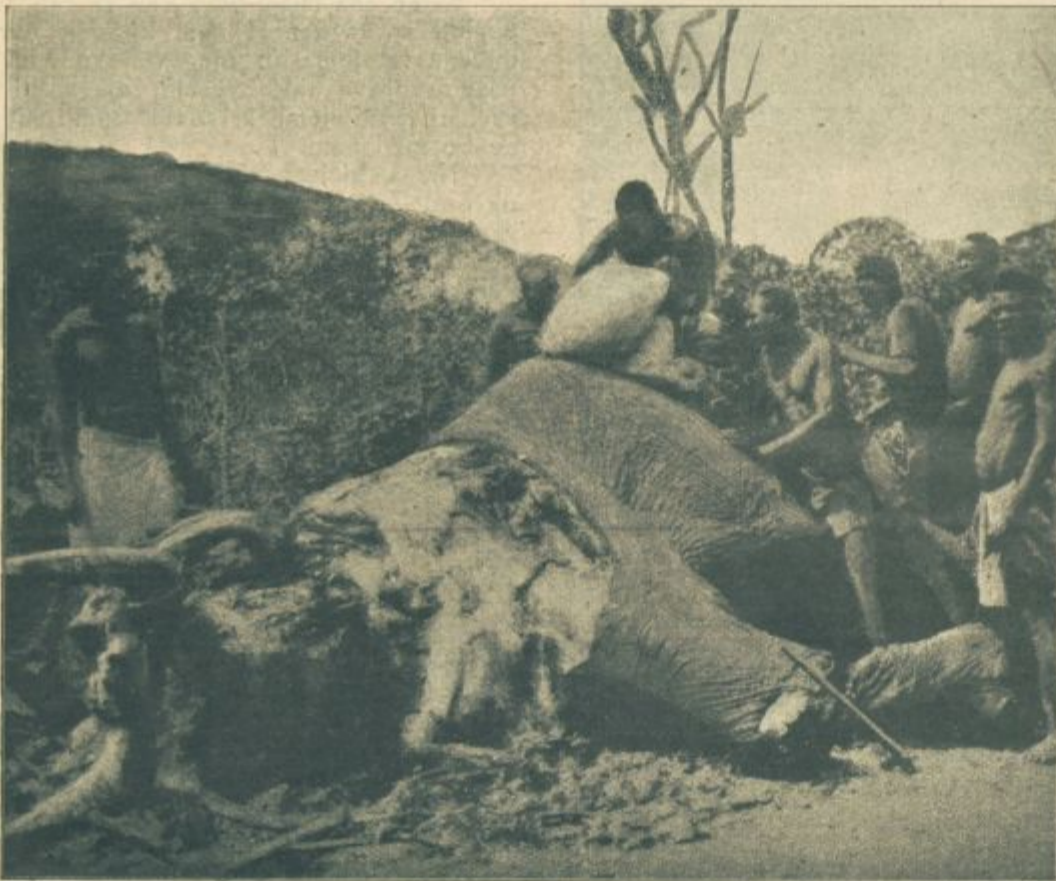

Avstrooogrška vojaška uprava skrbi za hrano beguncem iz Zgornje Italije.

šine v um misel in ga do mozga v kosteh presune v vročem trepetu, misel:

»Toda če? — In če naenkrat nisem jaz, ampak oni — Galilejec... In če vendarle ni On moj predhodnik, ampak pravi, prvi in zadnji?

gubil zavest in se je zavedel na kolenih klečeč nekoliko korakov od pečine. Pred njim so se snovali obrisi neke podobe, svetlikajoče se v fosforjem mračnem sijju, iz nje je dvoje oči z nestrpljivo ostrim bleskom prodiralo v njegovo dušo...

Prijetna zabava v domačem življenju naših črnih sovražnikov.

Toda On bi potem vendar moral biti živ... Kje pa je On?... Nenadoma naj pride k meni... takoj, tukaj... Kaj Mu porečem? Prikloniti se bom moral kajpada pred njim kot zadnji glupi kristjan in kakor kak ruski kmet nezmislno mrmrati: Gospod Jezus Kristus, usmili se mene grešnika — ali kot poljska ženica roke razprostreti v podobi Križa? Jaz, svetli genij, nadčlovek. Ne, nikdar!

In tedaj se je namesto prejšnjega hladnega spoštovanja do Boga in Kristusa v njegovem srcu izpočetka porodil neki strah, potem pa žgoča in vse njegovo bistvo stiskajoča stesnjujoča zavist in divje, duha prevzemajoče sovraštvo.

»Jaz, jaz, ne On! Ni ga med živimi, ni Ga in ga ne bo. Ni vstal, ni vstal, ni vstal! Segnjil je, segnjil v grobu, segnjil kot zadnja...»

In s penečimi ustmi, drhtečimi skoki plane iz hiše, z vrta in beži v gluho črno noč po kameniti stezi...

Divjost se je polegla in se zamenila z obupom, suhim in težkim kot te skale in mračnim kot ta noč. Ustavil se je ob navpični pečini in je zaslišal globoko doli vznemirjajoči šum potoka, bežečega po kamenih. Neznosna žalost mu je stiskala srce.

Nenadoma se je v njem nekaj genilo.

»Ali naj Ga pokličem — vprašam, kaj naj storim?«

In sredi teme se mu je pokazal krotek in tožen obraz.

»On me pomiluje... Ne, nikdar! Ni vstal, ni vstal!«

Pa se je vrgel s pečine.

Toda nekaj prožnega, kakor voden steber, ga je vzdržalo v zraku, začutil je pretres, kakor od električnega udarca, in neka sila ga je vrgla nazaj. Za hip je iz-

On vidi -te dvoje prodirajoče oči in sliši, ne znotraj, pa tudi ne zunaj neki čuden glas, gluh, čisto stisnjen, pa hkrati razločen, kovinski in popolnoma brezdušen, kakor iz gramofona. In ta glas mu pravi:

»Sin moj preljubi, v tebi je vse moje veselje. Zakaj me nisi poiskal? Zakaj si upošteval onega in njegovega očeta? Jaz sem tvoj bog in oče. Toda oni ubogi, (na križ) razpeti — je meni in tebi tuj.

Jaz nimam drugega sina razen tebe. Ti si edini, edinorojeni, meni enak. Jaz te ljubim in od tebe ničesar ne zahtevam. Ti si že tako prekrasen, velik, mogočen. Izvršuj svojo nalogo v svojem imenu, ne v mojem. Nisem ti nevoščljiv. Ljubim te. Ničesar ne potrebujem od tebe.

Ta, ki si ga ti imel za Boga, je zahteval od svojega sina pokorščine, in sicer neomejene pokorščine — do smrti na križu — pa mu na križu ni pomagal. Jaz od tebe ničesar ne zahtevam, pa ti pomorem. Zaradi tebe samega, zaradi tvoje posebne vrednosti in veličine in zaradi moje čiste, nesebične ljubezni do tebe — pomorem ti. Sprejmi mojega duha. Kakor te je moj duh prej rodil v krasoti, tako te sedaj rodi v moči.«

In pri teh neznančevih besedah so se usta nadčloveka nehote nekoliko razklenila, dvoje prodirajočih oči se čisto približa njegovemu licu, on pa je začutil, kako je šel oster, leden curek vanj in napolnil celo njegovo bit. In hkrati je začutil nezasišano silo, pogum, lahkoto in radost.

Tisti hip je svetlikajoči se lik izginitil in dvoje oči, nekaj je nadčloveka dvignilo nad zemljo in ga naenkrat postavilo na njegov vrt, pred hišna vrata.

(Dalje sledi.)

Doma in po svetu.

O začetku vojske. Največja senzacija v politiki je bila spominica kneza Lichnowskega, ki je v njej brez strahu razkril, da je cel svet želel mir; tudi avstrijski zunanji minister grof Berchtold da je bil spravljivega mišljenja nasproti Srbiji in bi ne bil udaril, če bi ne bila Nemčija nalašč z mečem rožljala in ga silila, da je moral napovedati vojno, ki nam je prinesla toliko gorja. Nemci so bili sicer iz sebe, ko jim je pravil, kdo da je v resnici kriv svetovne vojne, toda njegovih trditvev niso upali tajiti.

Diplomati med seboj. Knezu Lichnowskemu, ki je bil pred vojno nemški poslanik na Angleškem, je nemški državni kancelar prepovedal, da ne sme naravnost cesarju poročati, ker je večkrat kaj pisal, kar visokim politikom ni bilo prav, da bi cesar zvedel. — Ko bi nas stvar kaj brigala, bi prašali, ali je poslanik cesarjev ali kancelarjev zaupnik, ali je cesar vladar, ali je njegov uradnik za cesarja.

V mrtvaško polje se je izpremenilo zahodno francosko-angleško-nemško bojišče. Kod se bo fronta raztezala takrat, ko dobe naši cenjeni naročniki list v roke, ne vemo; zakaj od dne, ko se poročilo piše, do dne, ko naročniki list v roke dobe, preteče vselej vsaj teden dni; toliko je pa le gotovo, da take morije svet še ni videl. Nemci — kakor nam kažejo poročila — zopet zmagujejo z dušljivimi oz. morilnimi plini, tako da leže — po nemških uradnih poročilih — sovražni jarki polni mrtvih, po plinih zadušeni vojakov. Celo topničarji, ki so se doslej še najbolj varne čutili — vsi podušeni, mrtvi ob svojih nepoškodovanih topovih.

Ubogo ljudstvo, koder se bo valila strašna morilna povodenj — vse pred seboj v divji gonji podeč, starčke, matere, otroke uničujoč, vse, kar doseže rušeč in moreč, in kar ne uide, brez usmiljenja teptajoč.

Dokler smo taki, nas še ne bo konec. Bratska trojica, ki se je predstavljala v Berlinu: 17letna Olga (170 kg), 14letni Walter (222 kg), 18letni Emil (215 kg). Zdravniki so izjavili, da ni to maščoba, temveč tudi krepko mišičevje.

Na nas — zaveznike — je samo semtertje plujsknil droben valček, pa smo goltali v strahu, da potonemo; kdo se bo pa tam rešil?

Po Slovenskem se vrši shod za shodom; povsod se navdušeno sprejemajo resolucije za združeno Jugoslavijo, povsod se iskreno pozdravlja prenovljena Slovenska Ljudska Stranka, od povsod odmevajo

soglasne zaupnice Jugoslovanskemu klubu, enako soglasno se odobrava nastop ljubljanskega kneza, škofa dr. Antona Bonaventura Jegliča.

Eden največastnejših takih shodov je bil dne 25. marca v Gorjah pri Bledu; samo tega ne vemo, kako se je ob takih sklepkih počutil g. Peternel, ki je — čisto nasprotnega mišljenja — čutil potrebo, da shodu predseduje.

Dr. Korošec v Ljubljani. Ljubljana se je pa te dni pokazala kraljevo mesto Jugoslavije. Nad dvesto tisoč podpisov žena in deklet je izročilo ljubljansko ženstvo voditelju slovenskega naroda, načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošcu v čudokrasni, takorekoč nepripravljeni prireditvi.

In to spontansko navdušenje nas navdaja z radostjo in ponosom. Dva dni prej so prinesli časniki vest, kedaj pride dr. Korošec; in brez poziva se je zbralo ljudstva vseh slojev, stanov in strank pred južnim kolodvorom, po cestah, na glavnem trgu, da se je ljudi kar trlo; na nogah je bilo vse, kar je sploh z doma moglo. Še nihče izmed slovenskih voditeljev ni bil tako sprejet kot dr. Korošec, ko je prišel sprejemati 200.000 podpisov našega narodnega ženstva; navdušenje je doseglo doslej nezasiščen višek, cvetja je kar deževalo, konje so mu sredi ceste izpregli in ga — prekipevajoč veselja — samotež peljali v mesto.

Kdo jih bo bral te podpise? posmehljivo sprašujejo ti, ki ob strani stoje. — Nihče! — Pa tudi treba ni. Kadar se človeku strah pred bližnjim poginom zaje v kosti in mozeg, ne utegne 200.000 podpisov brati; tudi te potrpežljivosti nima izlepa kdo, da bi toliko podpisov natančno študiral.

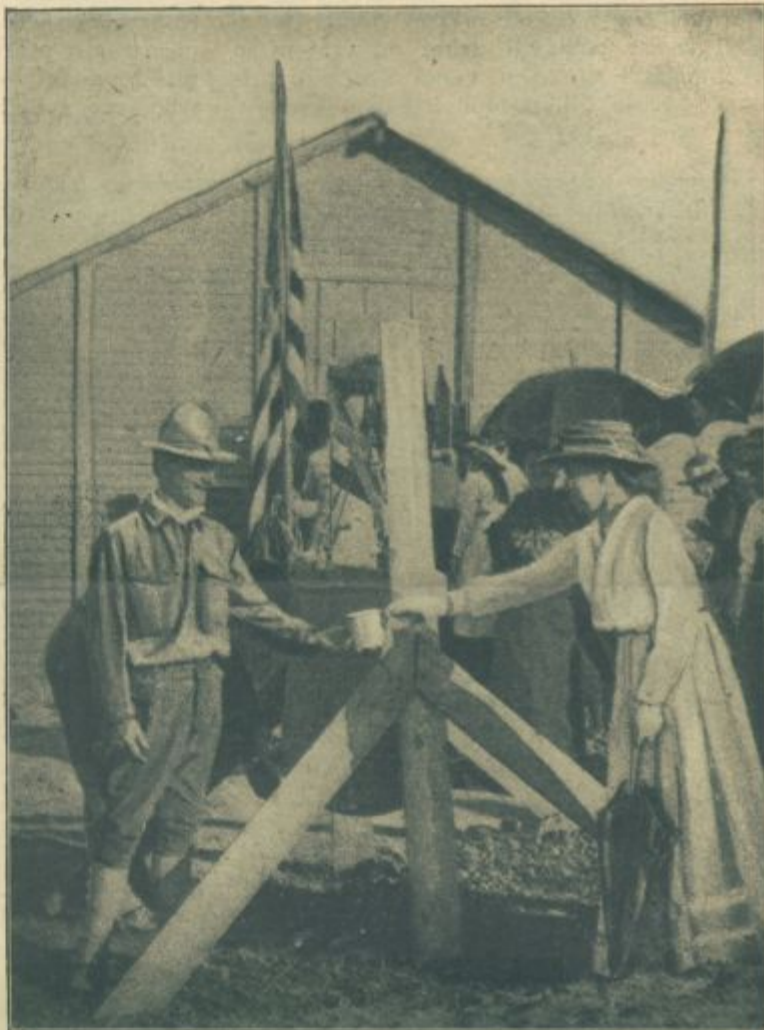
Toda tehtajo pa te podpise že tudi tisti, ki sprašujejo po bralcih, kakor so svoje čase trgovci tehtali krajcarje in groše, kadar se jih je toliko nabralo, da jih niso utegnili več šteti.

Razno.

Z onstranskega sveta. Nemški pesnik Eichendorf je bil v veseli družbi prijateljev. Govorili so o marsičem in prišli slednjič na duhove. Večina družbe se je posmehovala veri o prikazni z drugega sveta, toda Eichendorf se je zresnil in jel praviti, kaj je doživel on sam: Bil je na obisku pri znanem graščaku. Sedela sta z graščakom v veliki dvorani, mrak je prihajal skozi visoka podolgovata okna in velike črne slike starih vitezov so bile kakor pripravljene, da stopijo doli. Grad je bil star, poln starinskega pohištva. Pesnik je opomnil: »Zdaj je, kakor da bi prihajali duhovi.« — Graščak je odmajal: »Tu sem ne. Pač so doli v prvem nadstropju železna vrata, ki se ne dajo odpreti, dasi imam ključ. Včasih se pa zgodi, da skočijo vrata nakrat na široko narazen, nato pride gospa v črnem pajčolanu in gre po stopnicah, se obrne v hodnik drugega nadstropja in izgine. Za njo se vrata zopet zapro. To je v našem gradu tako znan dogodek,

da nikočar ne vznemirja. Lahko se prepričate sami, mogoče, da pride nocoj, ker prihaja rada v mraku.« — Eichendorf je bil hitro pri-

Američani na Francoskem. Pokušanje precejene pitne vode.

Iz jugoslovanskega primorja: Park in cerkva sv. Jakoba v Opatiji.

pravljeno. Prišlo je še par gospodov na obisk in vsi so šli v spremstvu mladega strežaja pred velika železna vrata v prvem nadstropju, ki so zapirala vhod v levo stran sob, tako, da so hodili od desne strani naokoli. V sobah niso podnevi prikazni nikdar videli. Radovedni so se postavili nekaj od vrat in so čakali. Mladi strežaj ni vedel ničesar o prikazni, ker je bil nastopil isti dan službo v

hkrati tudi določiti celo stavbo, vsaj v kolikor bo ta prostor obdajala.

Najboljši se zdi svet, naj se prepusti umetnikom, ki bodo izdelavali načrte, da vsakdo sam poišče svoji zamisli primeren prostor. Ne rečemo, da bo vsak umetnik našel najprimernejši prostor, toda če imamo kaj resničnih umetnikov, je nemogoče, da bi jih vsaj nekaj ne zadelo prostora, ki bi odgovarjal

Poslednji spev.

gradu; ko so se odprla vrata in je prišla iz njih v črno obleko oblečena in po obrazu s pajčolanom zakrita gospa v nekoliko stariški noši, ni videl sluga nič posebnega na tem, ker je bila gospa tu kakor vsak drugi človek in ji je posvetil po stopnicah. Komaj pa je zavil z gospo v hodnik, se je razlegel grozoten krik, slišalo, kako je udarilo nekaj na tla. Tekli smo gori in našli strežaja mrtvega, z izrazom groze v očeh. Vse prizadevanje, obuditi ga k življenju, je bilo zaman; umrl je vsled prestrašenja. Mogoče mu je odkrila prikazen svoj mrtvaški obraz ali pa je izgubila kar pred njim in je razumel, da spremlja prebivalca onega sveta, ki je nam tu živim v grozo in strah.

Kje stoj Krekov spominik?

Oglašajo se različni ljudje z različnimi mislimi, toda tako dobre še nihče ni povedal, da bi se je vsi oprijeli. Nasprotno! Čim več glasov, tem manj vemo, kje bi bil bolj primeren prostor zanj.

Nekateri predlagajo celo prostore, ki jih še ni, kakor n. pr. vožal pred Maličem. Če naj umetnik za prostor določi spomenik, mora

idealno Krekovega spominika. Če pa vnaprej določimo prostor in ga kot neizpremenljiv pogoj označimo, se nam utegne pripetiti, da se kak izvrsten, samostojen umetnik te predpisane krajevne določitve ne bo hotel in ne bo mogel držati, ker bo uvidel, da more celo vprašanje veliko bolje rešiti.

Pa bomo doživeli isti žalostni, kulturno neodpušljivi slučaj, kot so ga na Dunaju, ko je šlo za načrte za mestni muzej — če se ne motimo — na »Schmelzi«.

Znameniti arhitekt prof. Wagner je poslal odločno najboljši načrt, pa ga rabsodišče sploh ni moglo in ni smelo sprejeti, ker jim omejeni predpisi niso dopuščali. — Wagner se na nekatere predpise ni oziral in je tako celo stavbo veliko bolj praktično in lepšo napravil, kot so predpisi zahtevali, toda njegov načrt ni mogel prodreti, ker je zavrzel — nespametne predpise.

Če se torej prostor določi, naj se pripiše vsaj še tudi opomba, da kak očitno bolj primeren prostor ni izključen. Dr. K. II.

Sodobni pregovori. Človek obrača — urad za prehrano pa obrne. Petrolejski ključ tudi zlata vrata odpira. Siromak živi, kakor more, liferant pa, kakor hoče.

Zmes.

Moder napis. Na mestni hiši v Lübecku je bil napis: Concordia domi, foris pax, to se pravi: Doma sloga, na zunaj mir.

Izvrsten rek! Za javno življenje: Vsaj toliko sloge doma ohranimo, da si sami domače hiše ne razderemo. V svetovnem naziranju nobene popustljivosti, toda v delu za lepšo bodočnost popolno slogo, da ne bo več eden podiral, kar drugi zida. — In za zasebno: Marsikdo ie zunaj kakor angelček, tako dober in mil, komaj pa prestopi prag domače hiše, se zdi, kakor da se je izpremenil v živega hudiča.

Krono ali meč.

Francoski kralj Karol V., s priimkom »Modri«, je položil nekoč v svoji sobi na eno mizo krono in žezlo, na drugo pa meč. Nato je poklical svojega sina in mu rekel:

»Izberi si zdaj ali to, kar je na levi, ali, kar je na desni mizi.«

Princ pa je zagrabil za meč in smehljuje rekel: »S tem do onega.«

To se pravi: brez boja, brez truda ni zmaže.

Ne le naše nebeško, ampak tudi naše zemeljsko kraljestvo silo trpi, in le, če bomo silni, ga dosežemo.

Potreben izpit.

Znameniti predsednik južnoameriške republike Ekvadorja Garcia Moreno († 1875) je rad prisostvoval izkušnjam na vseučilišču, da bi se prepričal, kakšne zmožnosti kažejo bodoči državni uradniki. Nekega dne je neki pravnik v njegovi navzočnosti sijajno napravil doktorski izpit. Predsednik je mlademu možu čestital in mu nazadnje dejal:

»Pokazali ste nam, da ste v pravu izvrstno podkovani. Ali ste tudi v katekizmu tako odlično izvedeni? Pravnik mora namreč na prvem mestu tudi božje postave poznati.«

Predsednik je nato novemu doktorju zastavil nekaj vprašanj iz katekizma. Toda doktor jih ni mogel rešiti.

Predsednik pa mu je dejal: »Gospod doktor, svetujem Vam, pojdite za nekaj dni v frančiškanski samostan, da se tam katekizma naučite. To znanje bo za Vas največje koristi.«

<p>Framydol je sredstvo, ki pomilja rast las tako, da rdeči, svetli in osi veli lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštnino K 2.70.</p>	
	<p>Rydyol je rožna voda, ki naredi blada lica rožno rdeča. Učinkuje čudovito. — 1 steklenica s poštn. K 2.45 (povzetje 35 vin. več.)</p>
<p>Naroča se pri: IVAN GRONICH, drogerija pri angelu, BRNO št. 365, Moravsko.</p>	

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

Učinek granate ali — hladnokrvnost